

Brief aan de Rotterdamse tuinontwerper Peter Kremer – plantenskundige/ecoloog

Als botanicus en plantenliefhebber ben ik gefascineerd door de rijkdom aan vormen, geuren, kleuren en structuren in het plantenrijk. Alles wat waarneembaar is heeft een functie om het voortbestaan van de soort te garanderen, van de vorm van bladnerven, kleur en geur van bloemen tot groeivormen van takken of stengels, en de microscopische poriën in stuifmeelkorrels. Planten hebben een enorm arsenaal van complexe biochemische reacties in zich om zich continu te kunnen aanpassen aan veranderende omstandigheden zoals licht, bodem, vocht, temperatuur, vraat en bestuivers, etc. omdat ze niet mobiel zijn.

Als voorbeeld: ze scheiden met hun wortels verschillende groeifactoren uit in de bodem om gunstige schimmels en bacteriën beter te laten groeien, in ruil voor suikers krijgt de plant mineralen en water terug. Zaailingen krijgen van de moederboom voedingsstoffen geleverd via het uitgebreide schimmelnetwerk in de bodem dat de bomen met elkaar verbindt. Ook kunnen bloemen geluidstrillingen van bestuivers opvangen en hun nectarproductie opvoeren binnen enkele seconden....

Al eeuwen lang plaatsen wij onszelf boven de natuur, we hebben haar uitgeput en in grote delen van de wereld vernietigd om in onze economische behoeftes te voldoen. Zelfs in ons land is geen 'echte' natuur meer, elke hectare wordt op één of andere manier beïnvloed en in de steden is dat het meest merkbaar zie het stedelijk hitte effect. Klimaatopwarming zorgt ervoor dat warmteminnende soorten en invasieve exoten hun weg hierheen vinden. Dit kan ook als een natuurlijk iets gezien worden en een verrijking, planten zijn al vanaf de ijstijden aan het migreren dmv zaden, soms over enorme afstanden.

Misschien kunnen we de stedelijke omgeving eigenlijk zien als een nieuwe soort hybride natuur, als we het minder proberen te controleren maar meer meebewegen. Wellicht kunnen we op een nieuwe manier naar beplantingen kijken als voortzetting van de Dutch Wave, met verschillende lagen van beplanting en voedsel voor insecten, vogels en zoogdieren en met meer ruimte voor ontwikkeling en spontaniteit door de tijd zonder een vast eindbeeld. Kunnen we weer in harmonie meebewegen ipv ertegenin te gaan en elk ongewenst plantje om te schoffelen? Zouden we weer met volle bewondering naar de natuur kunnen kijken? Door te observeren en gefascineerd te raken door de enorme rijkdom en complexiteit zoals we wellicht ooit hebben gedaan toen we er afhankelijk van waren voor ons voortbestaan en geloofden in de natuurgoden van het woud. Wij zijn nog steeds onderdeel van de biosfeer en er afhankelijk van, we kunnen niet zonder.....

Op een mooie zomeravond zit ik tussen de planten en bloemen in mijn weelderige tuin. Alles groeit door elkaar heen, geen plek is onbenut, het is een overdaad van kleuren vormen bladeren en ranken van planten afkomstig uit allerlei biotopen en continenten. Het blauwe uur breekt aan de opmaat naar de schemering, de bloemen krijgen een ultraviolette lichtgevende gloed over zich heen. Knoppen van de grote teunisbloem, oorspronkelijk uit Noord Amerika, zwellen op en weldra barsten ze open. Na een tijdje als ik niet oplet zie ik de eerste grote felgele bloembladen zich ontvouwen, ze lijken nu op lichtgevende bakens in de schemering.

Ik zie een grote motvlinder vliegen op zoek naar nectar, met zijn gevoelige receptoren wordt hij gelokt door het ultraviolette licht en sterke geur, hij blijft bijna stilstaan in de lucht met snelle vleugelslagen en zuigt de suikerrijke nectar diep in de bloem op met zijn lange roltong en gaat naar de volgende bloem om genoeg suikers binnen te krijgen om in de lucht te blijven. Bij het volgende bezoek komt het stuifmeel van zijn harige lijfje terecht op de stamper van de volgende bloem, de klus is geklaard.....de zaden kunnen ontwikkelen en worden uit de rijpe zaaddozen geschud bij een winterstorm om op gunstige plekken te kunnen kiemen. De cirkel is rond.